บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยเรื่องบทบาทผู้นำมุสลิมในการพัฒนาการศึกษาของสังคมมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้นี้ มีขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย ดังนี้

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นผู้นำมุสลิมในห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นผู้นำมุสลิมในห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวน 3,000 คน ซึ่งใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างในการเก็บข้อมูลโดยวิธีการสำรวจ (Sampling Survey) และใช้การสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi Stage Sampling) ดังนี้

ขั้นที่ 1 เลือกอำเภอ โดยสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) คืออำเภอเมืองของแต่ละจังหวัด และสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) อีกจังหวัดละ 4 อำเภอ ได้ 25 อำเภอ

ขั้นที่ 2 เลือกตำบล โดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) อำเภอละ 3 ตำบล ได้ 75 ตำบล

ขั้นที่ 3 เลือกหมู่บ้าน โดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ตำบลละ 2 หมู่บ้าน ได้ 150 หมู่บ้าน

ขั้นที่ 4 เลือกกลุ่มตัวอย่างเป้าหมายที่สัมภาษณ์ แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่

1) ผู้นำทางศาสนาอิสลาม โดยสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง หมู่บ้านละ 10 คน ได้ 1,500 คน

2) ผู้นำทางสังคม โดยสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง หมู่บ้านละ 10 คน ได้ 1,500 คน

รายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 พื้นที่เก็บข้อมูลภาคสนามที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้

จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	หมู่บ้าน	
ปัตตานี	เมือง	ปูยุด	ปูยุด	บราโอ
		บานา	บานา	ตันหยง
		บาราโหม	บาราโหม	ตะลุโบ๊ะ
	ปานาเระ	ปานาเระ	คาเต	ปะนาเระ
		พ่อมิ่ง	พ่อมิ่ง	ใหม่
		ท่าน้ำ	ตะโละ	กูมุง
	สายบุรี	ปะเสยะวอ	ปะเสยะวอ	บาเลาะ
		บือเระ	บือเระ	กอตอ
		ตะลุบัน	กาหยี	ละเมาะบก
	ยะหริ่ง	ยามู	ภูมีปอเนาะ	ยามู
		สาบัน	ดือระ	ตะโละ
		ตาแกะ	กุหมัง	ตาแกะ
	มายอ	ถนน	ถนน	ดูวา
		กระหวะ	พอเบาะ	กระหวะ
		ลางา	ลางา	ปาลัส
ยะลา	เมือง	สะเตงนอก	เบอร์เส็ง	นิบงบารู
		ลำใหม่	ปะลูกา	ปอเยาะ
		บุดี	บุดี	บือแน
	ยะหา	ยะหา	ยะหา	อาบอ
		บาโงยซิแน	ซีเยาะ	บูเก๊ะ
		ปะแต	บายอ	ปะแต
	รามัน	วังพญา	โต๊ะปาแกะ	อูเปาะ
		เนินงาม	บีดิง	กือแล
		บาลอ	ละแอ	บาลอ
	เบตง	อัยเยอร์เวง	อัยเยอร์เวง	วังใหม่
		ธารน้ำทิพย์	มาลา	จาเราะปะไต
		ยะรม	ยะรม	บันนังสิแน

ตารางที่ 1 (ต่อ)

จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	หมู่บ้าน	
	บันนังสะตา	บันนังสะตา	บันนังสตา	ตือระ
		ตาเนาะปูเต๊ะ	กาสัง	ตาเนาะปูเต๊ะ
		บาเจาะ	บาเจาะ	ปียอ
นราธิวาส	เมือง	โคกเคียน	ทอน	ฮูแตทูวอ
		กะลุวอเหนือ	โคกสยา	ปูลากาปะห์
		บางปอ	จือกา	โคกตีเต
	ยี่งอ	ยี่งอ	กูเล็ง	บูแม
		ละหาร	ปูตะ	กาเด็ง
		จอเบาะ	นากอ	ลุโบะปาเระ
	บาเจาะ	บาเจาะ	บือเจาะ	ดูกู
		ลูโบ๊ะสาวอ	ลูโบ๊ะสาวอ	บือราแง
		กาเยาะมาตี	จำปากอ	บลูกา
	ระแงะ	ตันหยงมัส	ตันหยงมัส	แกแม
		ตันหยิงลิมอ	ตาโละ	ตอหลัง
		บองอ	ปาเซ	บาโงกูโบ
	ตากใบ	เจ๊ะเห	ตาบา	ไร่
		บางขุนทอง	ยูโย	บาวง
		โฆษิต	บอตอ	ปะลุกา
สงขลา	เมือง	เกาะแต้ว	ด่าน	บ่ออิฐ
		พะวง	ดอนขี้เหล็ก	ควนหิน
		เขารูปช้าง	ทุ่งใหญ่	บางดาน
	สะเดา	ปาดังเบซาร์	ปาดังเบซาร์	ตะโล๊ะ
		ปริก	ปริกใต้	ใหม่
		สำนักแต้ว	สำนักแต้ว	ควนตานี
	นาทวี	นาทวี	ซอง	ลำลอง
		ประกอบ	ประกอบตก	โครง
		ปลักหนู	ปลักหนู	หมอคง

ตารางที่ 1 (ต่อ)

จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	หมู่บ้าน	
	จะนะ	บ้านนา	บ้านนา	ลางา
		ตลิ่งชัน	สุเหร่า	นนท์
		คู	นาย้ำ	คู
	เทพา	เทพา	ปากบางเทพา	ป่าโอน
		ลำไพล	แม่ที	ลำเปา
		ปากบาง	บ่อเตย	ตูหยง
สตูล	เมือง	บ้านควน	บ้านควน	ลูโบ๊ะบาตู
		ฉลุง	ฉลุง	ท่าคลอง
		เจ๊ะบิลัง	เจ๊ะบิลัง	ปาเต๊ะ
	ละงู	ละงู	คลองขุด	ทุ่ง
		แหลมสน	บุโบย	สนกลาง
		ปากน้ำ	ปากบารา	ท่ายาง
	ควนกาหลง	ควนกาหลง	ควนล่อน	พรุ
		ทุ่งนุ้ย	กาหมิง	ทุ่งดำเสา
		ปาล์มพัฒนา	มะนัง	ปากคอก
	ควนโดน	ควนโดน	ควนโดน	ดุสน
		ควนสตอ	โต๊ะสี๊ะ	ควนสตอ
		ย่านซื่อ	ย่านซื่อ	ปันจอร์
	ท่าแพ	ท่าแพ	มุด	ดาหลำ
		ท่าเรือ	วังปริง	ไร่ทอน
		แป-ระ	ควนแก	แป-ระเหนือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ประเภทของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสัมภาษณ์ มีทั้งหมด 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัว มี 10 ข้อ

ตอนที่ 2 บทบาทผู้นำมุสลิมในการพัฒนาการศึกษาของสังคมมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ มี 7 ด้าน

การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนประจำมัสยิด	มี 10 ข้อ
การพัฒนาโรงเรียนตาดีกา/ดุรุสัมพันธ์	มี 12 ข้อ
การพัฒนาสถาบันการศึกษาปอเนาะ	มี 14 ข้อ
การพัฒนาศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ประจำมัสยิด	มี 11 ข้อ
การพัฒนาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาในระดับอนุบาล	มี 13 ข้อ
การพัฒนาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาในระดับประถมศึกษา	มี 13 ข้อ
การพัฒนาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาในระดับมัธยมศึกษา	มี 13 ข้อ

ตอนที่ 3 ความพึงพอใจของผู้นำมุสลิมในการพัฒนาการศึกษาของสังคมมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ มี 7 ด้าน

การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนประจำมัสยิด	มี 10 ข้อ
การพัฒนาโรงเรียนตาดีกา/ดุรุสัมพันธ์	มี 12 ข้อ
การพัฒนาสถาบันการศึกษาปอเนาะ	มี 15 ข้อ
การพัฒนาศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ประจำมัสยิด	มี 12 ข้อ
การพัฒนาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาในระดับอนุบาล	มี 14 ข้อ
การพัฒนาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาในระดับประถมศึกษา	มี 14 ข้อ
การพัฒนาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาในระดับมัธยมศึกษา	มี 14 ข้อ

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่ม เป็นแบบสัมภาษณ์ปลายเปิด มี 8 ข้อ

2. การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มีขั้นตอนในการสร้างและพัฒนาเครื่องมือ ดังนี้

1) ศึกษาแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาท ผู้นำท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

2) กำหนดนิยามศัพท์เฉพาะของคุณลักษณะที่ต้องการวัด

3) สร้างข้อคำถามให้ครอบคลุมถึงนิยามศัพท์เฉพาะดังกล่าวข้างต้น

4) แบบสัมภาษณ์เสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณาความตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) คือพิจารณาคำถามที่สร้างขึ้นว่าสอดคล้องกับคุณลักษณะและบทบาทหน้าที่ที่ต้องการวัดหรือไม่ โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับคุณลักษณะที่ต้องการวัด และคัดเลือกเฉพาะข้อคำถามที่มีค่าความตรงตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป เพราะถือว่าข้อคำถามนั้นมีความสอดคล้องกับคุณลักษณะที่ต้องการวัด (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2531 : 124)

5) นำแบบสัมภาษณ์ที่ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญมาจัดพิมพ์ แล้วนำไปทดลองใช้ (Try Out) เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น โดยวิธีวัดความสอดคล้องภายใน (Internal Consistency) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟ่า (Alpha-Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ผลปรากฏว่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับมีค่าเท่ากับ 0.8784

6) นำแบบสัมภาษณ์มาปรับปรุงแก้ไขให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น แล้วมาจัดพิมพ์

<u>การเก็บรวบรวมข้อมูล</u>

คณะผู้วิจัยกำหนดให้นักวิจัยผู้ช่วย 25 ท่านทำการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม โดยนักวิจัยผู้ช่วยทุกคนได้ผ่านการอบรมสัมมนา เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับการเก็บข้อมูลให้ตรงกัน และทดลองเก็บข้อมูลภาคสนามแล้ว และส่วนใหญ่คณะผู้วิจัยได้ร่วมเดินทางในการเก็บข้อมูลด้วย เพื่อสังเกตการณ์ เป็นที่ปรึกษา และให้ข้อเสนอแนะต่าง ๆ

การวิเคราะห์ข้อมูล

คณะผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมเอสพีเอสเอส ฟอร์วินโดวส์ รุ่นที่ 13.0 (SPSS For Windows Version 13.0) และโปรแกรมเอกซ์สเท็ท (EcStat-Statistical Expert Systcm for Excel) มีลำดับขั้นการวิเคราะห์ดังนี้

1. คำนวณสถิติภาคบรรยายของตัวแปรต่าง ๆ โดยใช้สถิติดังนี้

1.1) ค่าความถี่ (Frequency)

1.2) ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Arithmetic Mean)

1.3) ค่าร้อยละ (Percentage)

1.4) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

2. การเปรียบเทียบบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังของผู้นำมุสลิมในการพัฒนาการศึกษาของสังคมมุสลิม โดยใช้การทดสอบที ซึ่งกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มมีความสัมพันธ์กันหรือกลุ่มตัวอย่างรายคู่ (Paired Samples T-Test)

3. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลทั่วไปกับบทบาทที่เป็นจริง และความพึงพอใจกับบทบาทที่เป็นจริงของผู้มุสลิมในการพัฒนาการศึกษาของสังคมมุสลิม โดยวิธีหาสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) และนำค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่คำนวณได้มาทดสอบนัยสำคัญโดยการทดสอบค่าที (t-test)

การนำเสนอข้อมูล

คณะผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลมานำเสนอในรูปแบบดังนี้

1. ตาราง
2. กราฟแท่ง
3. กราฟเส้นคะแนนปกติ
4. แผนภาพ
5. แผนภูมิ
6. การพรรณนา บรรยาย

เกณฑ์ในการแปลผลค่าเฉลี่ยเลขคณิต

1. เกณฑ์สำหรับแปลผลค่าเฉลี่ยเลขคณิตของบทบาทของผู้นำมุสลิมในการพัฒนาการศึกษา

การแปลผลค่าเฉลี่ยเลขคณิตของบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังของผู้นำมุสลิมในการพัฒนาการศึกษาของสังคมมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้นั้น คณะผู้วิจัยได้สร้างเกณฑ์ในการแปลผลค่าเฉลี่ยเลขคณิตขึ้นมาเอง โดยการประยุกต์จากเกณฑ์ในการแปลผลค่าเฉลี่ยเลขคณิตของครอนบาค (Cronbach, 1990 : 126-127) ดังตารางที่ 2-3

ตารางที่ 2 เกณฑ์ในการแปลผลค่าเฉลี่ยเลขคณิตของครอนบาค

ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
1.00-1.49	มีบทบาทในระดับต่ำมาก
1.50-2.49	มีบทบาทในระดับต่ำ
2.50-3.49	มีบทบาทในระดับปานกลาง
3.50-4.49	มีบทบาทในระดับสูง
4.50-5.00	มีบทบาทในระดับสูงมาก

ตารางที่ 3 เกณฑ์ที่ใช้ในการแปลผลค่าเฉลี่ยเลขคณิตที่ผู้วิจัยประยุกต์จากเกณฑ์ของครอนบาค

ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
1.00-1.49	มีบทบาทในระดับต่ำมากอย่างยิ่ง
1.50-2.49	มีบทบาทในระดับต่ำมาก
2.50-3.49	มีบทบาทในระดับต่ำ
3.50-4.49	มีบทบาทในระดับปานกลาง
4.50-5.49	มีบทบาทในระดับสูง
5.50-6.49	มีบทบาทในระดับสูงมาก
6.50-7.00	มีบทบาทในระดับสูงมากอย่างยิ่ง

2. เกณฑ์สำหรับแปลผลค่าเฉลี่ยเลขคณิตของความพึงพอใจต่อบทบาทของผู้นำมุสลิมในการพัฒนาการศึกษา

การแปลผลค่าเฉลี่ยเลขคณิตของความพึงพอใจต่อบทบาทของผู้นำมุสลิมในการพัฒนาการศึกษาของสังคมมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้นั้น คณะผู้วิจัยใช้เกณฑ์ของครอนบาค (Cronbach, 1990 : 126-127) ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 เกณฑ์ที่ใช้ในการแปลผลค่าเฉลี่ยเลขคณิต

ค่าเฉลี่ย	ระดับความเห็น
1.00-1.49	พึงพอใจน้อยที่สุด
1.50-2.49	พึงพอใจน้อย
2.50-3.49	พึงพอใจปานกลาง
3.50-4.49	พึงพอใจมาก
4.50-5.00	พึงพอใจมากที่สุด